

Процессно-инструментальный подход основывается на следующем тезисе: деятельность любой организации есть совокупность универсальных процессов, предпринимаемых для достижения организационных целей. К таким процессам обычно относят планирование, организацию, мотивацию, контроль, принятие управленческих решений и др. Указанные процессы реализуются при помощи определенных инструментов реагирования на изменения во внешней и внутренней среде. Таким образом, процессно-инструментальный подход к анализу ИУК предлагает руководителю сосредоточиться на поиске ответов на вопрос: в каких процессно-инструментальных характеристиках выражается моя ИУК?

В последнее время достаточно актуален ресурсный подход, предусматривающий анализ имеющихся возможностей при реализации целей управленческой деятельности. Эффективность деятельности руководителя в системе органов внутренних дел во многом определяется наличием у него ресурсов, позволяющих реализовать свою ИУК. Изначально под ресурсом (от фр. *ressource* – «вспомогательное средство») понималось все то, что человек может использовать для достижения своих целей. Особое значение понятию «ресурс» придается в процессе изучения субъектных аспектов управленческой деятельности. Проведенное нами исследование позволяет выделить следующие три группы ресурсов: внутренние (личностные); деятельностные (выступающие результатом первых шагов активной управленческой деятельности руководителя); внешние (средовые).

К числу внутренних (личностных) ресурсов следует отнести определенные личностные качества, которые уже имеются и которые необходимо «включить», задействовать. Значительная часть внутренних ресурсов связана либо с имеющимся у руководителей жизненным и профессиональным опытом, либо с умением творчески использовать опыт других руководителей.

К числу деятельностных ресурсов относятся создание своей «команды» и сплоченного служебного коллектива, оптимальная организация деятельности подчиненных, создание благоприятного морально-психологического климата и взаимоотношений и др.

Таким образом, основываясь на ресурсном подходе при анализе своей ИУК руководитель ищет ответ на следующий вопрос: какие ресурсы (возможности) позволят реализовать мою ИУК? С другой стороны, ресурсный подход нацеливает руководителя на соответствующее отношение к своей ИУК как к ресурсу, позволяющему повысить эффективность управленческой деятельности.

Не потерял своей актуальности ситуационный подход, требующий исходить из особенностей ситуационной среды и всемерно эти особенности учитывать. Формируя во внутреннем плане свою ИУК, руководитель должен предвидеть вероятные последствия реализации тех или иных положений концепции, уметь правильно интерпретировать ситуацию реализации ИУК, выявлять наиболее значимые факторы в сложившейся ситуации. Важность данного подхода обусловлена тем, что различные подразделения и различные службы в органах внутренних дел обладают серьезным своеобразием задач, функций, приемов и методов работы и др., а следовательно, и разнообразием складывающихся управленческих ситуаций. Анализ складывающейся ситуации и всемерный учет ее последствий выступают важным условием эффективности реализации руководителем ИУК.

Автором уделено внимание основным подходам, требующим внимания руководителя в системе органов внутренних дел при реализации своей ИУК. Заслуживает внимания и ряд других подходов, к которым следует отнести холистический («при реализации ИУК все имеет значение»), синергетический (реализация ИУК на основе поиска и задействования внутренних возможностей организации, повышения роли самоуправления и др.), адаптивный (ИУК как вариант адаптации к сложившейся управленческой реальности) и др.

УДК 378

К.У. Ярмук

АКТУАЛЬНЫЯ ТРЭНДЫ РАЗВІЦЦЯ І НАВАЦЫЙНЫХ АДУКАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ І МЕТОДЫК У АДУКАЦЫЙНЫХ АРГАНІЗАЦЫЯХ МУС РАСІІ

У сучасным свеце, у якім хутка змяняецца сацыяльна-палітычны і тэхналагічны кантэкст, патрабуе ад супрацоўнікаў праваахоўных органаў глыбокіх, сучасных кампетэнцый. У сувязі з гэтым сістэма падрыхтоўкі кадраў пастаянна адаптуецца да бягучай сітуацыі і новых выклікаў і пагроз.

Загадам МУС Расіі ад 26 снежня 2018 г. № 869 зацверджана вучэбна-метадычная секцыя па адукацыйных праграмах вышэйшай адукацыі (бакалаўрыату, спецыялітэту), якая ажыццяўляе метадычную дзейнасць у галіне падрыхтоўкі кадраў у інтарэсах забеспячэння законнасці і правапарадку. Мэтамі функцыянавання Секцыі з'яўляюцца арганізацыя ўзаемадзеяння і садзейнічанне абмену паміж адукацыйнымі арганізацыямі МУС Расіі станючым вопытам па арганізацыі вучэбнай працы і метадычнага забеспячэння. Штогод Секцыяй падрыхтоўваецца бюлетэнь з аглядам інавацыйных адукацыйных тэхналогій і методык, якія прымяняюцца пры падрыхтоўцы кадраў для органаў унутраных спраў Расіі. Аналіз матэрыялаў, якія прэзентуюцца адукацыйнымі арганізацыямі, дазваляе сфармуляваць шэраг актуальных трэндаў развіцця педагагічных тэхналогій і методык.

У першую чаргу неабходна адзначыць трэнд на далейшае развіццё прафілізацыі адукацыйных арганізацый МУС Расіі пры падрыхтоўцы кваліфікаваных кадраў для розных падраздзяленняў. У адпаведнасці з устаноўленай загадам МУС Расіі (ад 29 жніўня 2012 г. № 820) прафілізацыяй адукацыйных арганізацый забяспечваюць арганізацыю і ажыццяўленне адукацыйнай і метадычнай дзейнасці ў галіне падрыхтоўкі кадраў у інтарэсах забеспячэння законнасці і правапарадку. Напрыклад, Белгародскі юрыдычны інстытут МУС Расіі імя І.Д. Пуціліна, ажыццяўляючы функцыі вучэбна-навуковага цэнтра па рэалізацыі прыярытэтнага профілю падрыхтоўкі «Дзейнасць падраздзяленняў па забеспячэнні бяспекі на транспарце», інтэграваў у аду-

кацыйныя праграмы вучэбную дысцыпліну “Суднаваджэнне”, мэтай якой з’яўляецца вывучэнне тэарэтычных асноў і практычных навыкаў кіравання маламерным суднам. Омскай акадэміяй МУС Расіі актыўна распрацоўваюцца электронныя навучальныя курсы і эмуляцыйныя асяроддзі, укараняюцца педагагічныя метадыкі для фарміравання спецыяльных кампетэнцый выпускнікоў у межах навучальнага профілю “Дзейнасць падраздзяленняў крымінальнага вышуку”. Ніжагародская акадэмія МУС Расіі стварае і мадэрнізуе спецыялізаваныя інтэрактыўна-гульнявыя трэнінгі для фарміравання прафесійна-спецыялізаваных кампетэнцый супрацоўнікаў падраздзяленняў эканамічнай бяспекі і процідзеяння карупцыі.

Важнай умовай рэалізацыі адукацыйных праграм з’яўляецца матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне. У сувязі з гэтым фарміруецца яшчэ адзін трэнд – развіццё палігоннай базы адукацыйных арганізацый. За апошнія пяцігоддзе вуні ўведзены ў эксплуатацыю цэлы шэраг сучасных палігонных комплексаў: палігон “Фрагмент горада” для падрыхтоўкі спецыялістаў для органаў папярэдняга расследавання, комплекс сітуацыйнага навучання, палігон для падрыхтоўкі супрацоўнікаў апэратыўных падраздзяленняў, альтэрнатыўная вымяральная пляцоўка (Маскоўскі ўніверсітэт МУС Расіі імя У.Я. Кікаця); мабільны вучэбна-палігонны цэнтр на базе крыміналістычнай лабараторыі, мабільны сітуацыйны цэнтр каардынацыі і правядзення апэратыўна-вышукowych мерапрыемстваў (Уральскі юрыдычны інстытут МУС Расіі); палігон “Арыён” па супрацьдзеянні фінансаванню тэрарызму і экстрэмізму, палігон па выяўленні і расследаванні злачынстваў у сферы абароту грашовых сродкаў (Ніжагародская акадэмія МУС Расіі); крыміналістычны палігон “Офіс Збербанка” (Казанскі юрыдычны інстытут МУС Расіі) і інш.

У 2020–2021 гг. у адукацыйных арганізацыях, як Расіі і Беларусі, так і ўсяго свету, асноўныя намаганні па арганізацыі адукацыйнай дзейнасці былі накіраваны на пераадоленне негатыўных абставін, звязаных з пандэміяй у перыяд распаўсюджвання новай каранавіруснай інфекцыі (Covid-19). У гэты перыяд ключавым трэндам стала прымяненне дыстанцыйных адукацыйных тэхналогій, распрацоўка і правядзенне пазааўдыторных заняткаў ва ўмовах дыстанта. Менавіта на гэты перыяд прыпадае выбухны рост выкарыстоўвання дыстанцыйных адукацыйных метадык правядзення ўсіх відаў навучальных заняткаў і правядзення выніковых атэстацый. Педагагічнымі калектывамі распрацоўваюцца электронныя курсы, ствараюцца праграма-апаратныя комплексы для забеспячэння навучальных заняткаў у дыстанце, актыўна ўкараняюцца мультымедычныя тэхналогіі і дыдактычныя матэрыялы.

Але і пасля заканчэння прымянення супрацьпандэмічных мер трэнд укаранення лічбавых тэхналогій у адукацыйны працэс адукацыйных арганізацый МУС Расіі працягвае інтэнсіўна развівацца. Штогод павялічваецца колькасць прадстаўленых інавацыйных адукацыйных тэхналогій, заснаваных на выкарыстанні сучасных лічбавых тэхналогій. Пры гэтым глыбіня выкарыстання падобных тэхналогій пры арганізацыі навучальнага працэсу ў розных адукацыйных арганізацыях розная. Яна вар’іруецца ад паступальнай падрыхтоўкі спецыялізаваных праграмных прадуктаў, распрацоўкі сімуляцыйных навучальных праграм работы з аўтаматызаванымі інфармацыйнымі базамі даных, трэнажораў сэрвісаў Адзінай сістэмы інфармацыйна-аналітычнага забеспячэння дзейнасці МУС Расіі да далейшага пашырэння выкарыстання тэхналогій віртуальнай рэальнасці пры правядзенні заняткаў, стварэння інтэлекту на аснове машынага навучання, камп’ютарнага зроку і штучнага інтэлекту.

На ўзроўні адміністравання адукацыйнай арганізацыяй і вучэбна-выхаваўчым працэсам укараняюцца сістэмы аўтаматызацыі адукацыйнага працэсу, электронныя інфармацыйна-адукацыйныя асяроддзі прымяняюцца для метадычнай падтрымкі рэалізуемых адукацыйных праграм.

Развіццё выхаваўчага асяроддзя і ідэалагічнай работы з’яўляецца адным з сучасных трэндаў у арганізацыі адукацыйнага працэсу. Яна ахоплівае ўсе аспекты адукацыі і садзейнічае эфектыўнаму навучанню і развіццю курсантаў. Вышэйшыя навучальныя ўстановы актыўна распрацоўваюць адпаведныя метадыкі: правядзенне творчых конкурсаў, інтэлектуальных гульняў і першынстваў; распрацоўка і ўкараненне выхаваўчых мадэляў фарміравання прафесійных кампетэнцый супрацоўнікаў паліцыі; выкарыстанне пры правядзенні навучальных заняткаў уласных, а таксама рэгіянальных і ведамасных музейных комплексаў; узаемадзеянне са стратэгічнымі партнёрамі і інш. Усе рэсурсы, якія выкарыстоўваюцца, знаходзяць сваё адлюстраванне ў працоўных праграмах выхавання.

Ва ўмовах правядзення Расіяй спецыяльнай ваеннай аперацыі пачаў фарміравацца яшчэ адзін актуальны трэнд. Адукацыйныя арганізацыі надаюць значную ўвагу фарміраванню ў навучэнцаў кампетэнцый выканання службовых абавязкаў супрацоўніка паліцыі ў адмысловых умовах. Педагагічныя тэхналогіі можна згрупаваць па некалькіх вектарах. У першую чаргу фарміраванне спецыяльных навыкаў ажыццяўляецца ў рамках правядзення практычных заняткаў на спецыяльнай палігоннай базе. Па-другое, фарміраванню навыкаў садзейнічае выкарыстанне спецыяльнага абсталявання, сродкаў і тэхналогій. Акрамя таго, адукацыйнымі арганізацыямі распрацоўваюцца спецыялізаваныя праграмныя рашэнні.

Выкладзеныя вышэй трэнды не з’яўляюцца вычарпальнымі, разам з тым даюць дастатковае ўяўленне аб напрамках далейшага развіцця адукацыйнай дзейнасці ведамасных адукацыйных арганізацый па мадэрнізацыі і актуалізацыі падрыхтоўкі кваліфікаваных кадраў для органаў унутраных спраў Расіі.